

Kognitiva

- chronické stavy s úbytkem intelektové schopnosti
- lze je s nootropiky kombinovat

- indikační oblasti:

- chronický organický psychosyndrom, jehož hlavním projevem je demence, a to jak vaskulární, tak např. Alzheimerova (Alzheimerova demence – deficit v řadě neurotransmíterů, nejzávažnější ACH → nutnost inhibice acetylcholinesterázy)
- Indikační oblasti inhibitorů acetylcholinesteráz: všechny formy Alzheimerova demence

- nežádoucí účinky:

- nevolnost, průjem, zvracení, anorexie, bolesti hlavy

Lze tomu předejít podáváním vyšších dávek lecithinu – prekurzor ACH a blokuje nežádoucí účinky takových anticholinergik jako jsou antidepressiva, antiparkinsonika, analgetika (spazmolytika), některá kardiotonika

Donepezil (Aricept)

Rivastigmin (Exelon)

Fyzostigmin (Physostigmin)

- v zahraničí
- určený k ověření, zda zvýšení koncentrace ACH zlepší psychické funkce

Pro zlepšení kognitivních funkcí lze i u relativně zdravého člověka, je-li dlouhodobě stresován, podávat po dobu jednoho týdne 20 g lecithinu denně spolu s vitamínem C a E a s minerály

Stimulancia

- nenavazují přímou stimulací stav bdělosti
- působí na bdělost a brání usnutím
- urychlují psychomotoriku
- vyšší výkon, ale zhoršení jeho kvality
- nadměrná aktivace dopaminergních a noradrenergických neurotransmisí → tachykardie, zvýšený krevní tlak atd.
- současná aktualizace úzkosti
- nebezpečí závislosti

- indikační oblast je úzká:

- jako anorektika (Phenmetrazin), ale výsledky byly šokující → závislost, psychotické ataky, po ukončení medikace se vracela původní hmotnost

- narkolepsie – Amfetamin (Akerdon) – nedochází k závislosti, nemají tendenci zvyšovat dávky
- hyperkinetický syndrom u dětí – Amfetaminil (Aponeuron)

Methylphenidat – také mírně stimulační účinky

Dysforika (Thymoprofylaktika)

- léky, které potlačují symptomy mánie

Reserpin (Reserpin, Serpasil)

- může vyvolat těžkou depresi i u duševně zdravého člověka (na rozdíl od ostatních dysforik)
- lze i u schizofrenií, kteří přežili neuroleptický maligní syndrom a jsou tedy pro ně neuroleptika přísně kontraindikována

Lithiové soli (Lithium Carbonicum Slovakofarma a retardované přípravky Contemmol a Quilonum retard)

- také dysforický účinek
- lze jimi léčit mánie
- daleko častěji se dnes uplatňuje jako thymoprofylaktikum
- profylaktický účinek se neomezuje jen na bipolární periodické afektivní psychózy
- účinné i u periodicky se opakujících epizod schizoafektivního onemocnění
- lze jím potencovat účinek antidepressiv u depresí nebo neuroleptik při léčbě schizofrenie
- lze jím léčit i některé případy agresivity, zvl. u oligofrenních pacientů nebo u sexuálních deviantů
- i při léčbě některých závislostí, zvl. u alkoholismu
- profylaktický účinek nastává postupně, obvykle až 6 měsíců po zahájení medikace
- riziko ztráty compliance
- intoxikace:
 - průjem, třes, ztížená artikulace, dysartrie, poruchy koordinace pohybů, hyperreflexe
 - vzácně epileptické paroxysmy, kolapsy a kóma